

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto Tutkinnon peruste 2026

Toimeenpanon tuki tammikuu 2026

Opetushallitus

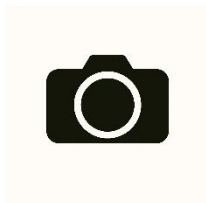
Ammatillinen koulutus

Dinah Arifulla

Turvallisemman tilan periaatteet

Tässä tilaisuudessa on mahdollisuus kommentoida suullisesti tai chatin kautta, muutoin mikrofonit pidetään suljettuina

Ole kunnioittava ja asiallinen. Kunnioitusta voi ilmaista asiallisella uteliaisuudella. Jos et ymmärrä toista osallistujaa, voit esittää avoimia ja ei-arvottavia kysymyksiä.

Kuuntele ja opi. Ota vastaan uudet aiheet ja näkökulmat ennakkoluulottomasti. Suhtaudu asioihin ja tilanteisiin mahdollisuutena oppia uutta ja kehittyä.

Anna tilaa. Tunnista, millaisessa roolissa ja asemassa olet eri tilanteissa. Ole aktiivisesti läsnä ja mahdollista omalla toiminnallasi myös muiden osallistuminen.

Tämän tilaisuuden **häirintäyhteyshenkilö** on Laura Jauhola, etunimi.sukunimi@oph.fi, puh. 029 331 578

Sote pt 2026 toimeenpanotuen webinaarit

- 8.1.2026 klo 12-13.30 Yleistä tutkinnosta ja alakohtaiset muutokset aiempaan
- 15.1.2026 klo 12-15.30 Tutkinnon perusteet, osaamisen hankkiminen, osoittaminen ja arviointi
- Syksyllä 2026 tilaisuus työelämänedustajille ja opiskelijoille

Agenda

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto 2026

- Yleistä tutkinnon perusteista ja tutkinnosta
- Muutokset pt 2024 -> 2026
- Tutkinnon peruste 2026

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Yleistä tutkinnon perusteista

Perustutkinto (EQF 4)

osoitetaan laaja-alaiset ammatilliset **perusvalmiudet** alan eri tehtäviin sekä erikoistuneempi osaaminen ja työelämän edellyttämä ammattitaito vähintään **yhdellä työelämän toimintakokonaisuuteen** liittyvällä osa-alueella.

Ammattitutkinto (EQF 4)

osoitetaan työelämän tarpeiden mukaisesti **kohdennettua ammattitaitoa**, joka on perustutkintoa syvällisempää tai **kohdistuu rajatumpiin työtehtäviin**.

Erikoisammattitutkinto (EQF 5)

osoitetaan työelämän tarpeiden mukaisesti kohdennettua ammattitaitoa, joka on ammattitutkintoa **syvällisempää ammatin hallintaa tai monialaista osaamista**.

Opiskelijat 2024

Koulutukseen hakeneet
(kevät yhteishaku)

Kaikki hakijat

7 869 hlöä

Ensisijaiset hakijat

3 651 hlöä

OPIKELIJA- JA TYÖELÄMÄPALAUTE 2023-2024

Opiskelijapalaute
(päättö)

4,3

Työelämäpalaute
työpaikkaohjaajat

4,1

Työelämäpalaute
työpaikat

4,2

OPIKELIJAT JA TUTKINNOT 2024

Koulutuksen järjestäjiä n. 50

Opiskelijamäärä
yhteensä

37 122 hlöä

Uudet opiskelijat

12 558 hlöä

Tutkintoja yhteensä

9 141 hlöä

OSAAMISALAT, VALMISTUNEET

Ikääntyvien hoidon ja
kuntoutumisen oa

3 090 hlöä

Jalkojenhoidon oa

6 hlöä

Lasten ja nuorten
kasvatuksen ja hoidon
oa

1 542 hlöä

Mielenterveys- ja
päihdetyön oa

723 hlöä

Perustason ensihoidon
oa

348 hlöä

Sairaanhoidon ja
huolenpidon oa

2 475 hlöä

Suunhoidon oa

222 hlöä

Vammaistyön oa

714 hlöä

OSAAMISEN HANKKIMINEN

Koulutuksen järjestäjän oppimisympäristö ja
koulutusopimus

7 953 hlöä

Koulutuksen järjestäjän oppimisympäristö ja
oppisopimus

4 500 hlöä

Vain koulutuksen järjestäjän oppimisympäristö

3 759 hlöä

Koulutuksen järjestäjän oppimisympäristö,
koulutusopimus ja oppisopimus

288 hlöä

Vain oppisopimus

276 hlöä

OSAAMISEN OSOITTAMINEN

Työpaikka **90,01** %

Työpaikka ja oppilaitos **2,45** %

Oppilaitos **1,34** %

Laki ammatillisesta koulutuksesta (531/2017; 4§, 15§)

Työ- ja elinkeinoelämän tarpeen
huomioonottaminen

Yhteistyö ja perusteiden valmistelu
koulutuksen järjestäjien,
työelämätoimikunnan, sidosryhmien sekä
työ- ja elinkeinoelämän edustajien kanssa

Peruste uudistuksen tavoitteet, huomioidut asiat

1. Perusteet vastaavat työelämän tarpeisiin
2. Tutkinto muodostuu loogisesti eri tutkinnon osista
3. Perusteet antavat puitteet luotettavalle ja monipuoliselle arvioinnille
4. Perusteissa käytetty kieli on selkeää
5. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Koulutuksen järjestäjä vastaa

Laki ammatillisesta koulutuksesta (531/2017; 39§, 44§, 48§, 49§, 62§, 63§)

- Opiskelijaksi ottamisen valintaperusteet sekä pääsy- ja valintakokeet
 - Tieto terveydentilavaatimuksista (SORA)
- Opintojen henkilökohtaistaminen
 - Yksilöllinen osaamisen tunnistaminen, tunnustaminen, hankkiminen, kehittyminen ja osoittaminen sekä ohjaus- ja tukitoimet
 - AT ja EAT tavoitteena uuden osaamisen hankkiminen, ei aiemman hyväksiluku
- Osaamisen hankkimisen ja osoittamisen suunnittelu
- Koulutuksen sisältö ja toteuttaminen
- Opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot

Ammatillinen perustutkinto

Laki ammatillisesta koulutuksesta (531/2017; 5§)

Kaikille yhteiset pakolliset tutkinnon osat

- "laaja-alaiset ammatilliset perusvalmiudet alan eri tehtäviin..."

Osaamisalat ja valinnaiset tutkinnon osat

- "erikoistuneempi osaaminen ja työelämän edellyttämä ammattitaito vähintään yhdellä työelämän toimintakokonaisuuteen liittyvällä osa-alueella"

Lähihoitajan ydinosaaminen

Asiakas- ja potilasturvallinen toiminta

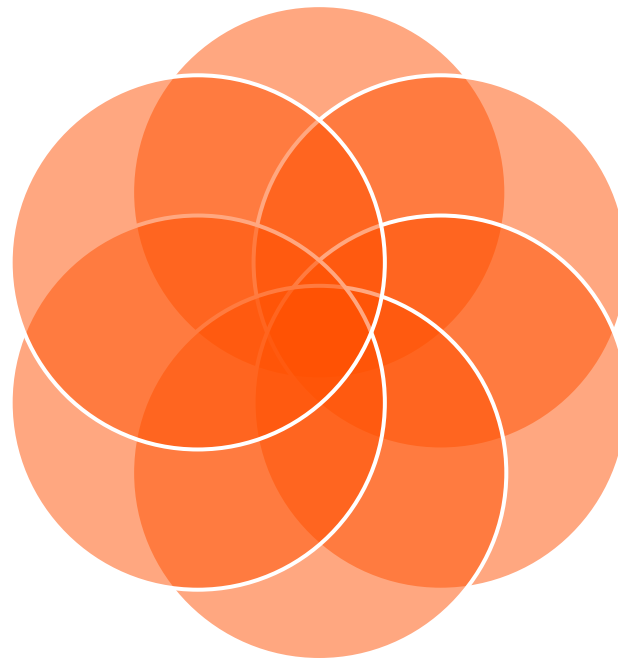
- Lääkehoito, laiteturvallisuus, infektioiden torjunta ja antibioottiresistenssi
- Sora säädökset

Toimintakyvyn tukeminen

- Kuntoutus
- Liikunta ja terveelliset elintavat
- Saavutettavuus
- Mielenterveyden huomiointi

Ammatillinen kohtaaminen

- Vuorovaikutus
- Kommunikaatio ja kielitaito
- Monikulttuurisuus
- Voimavaraistava toiminta ja osallisuus

Ammattieettinen osaaminen

- Ihmisarvon ja itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen
- Tietoturvallinen toiminta
- Säädökset

Perushoitotyö ja hoivatyö

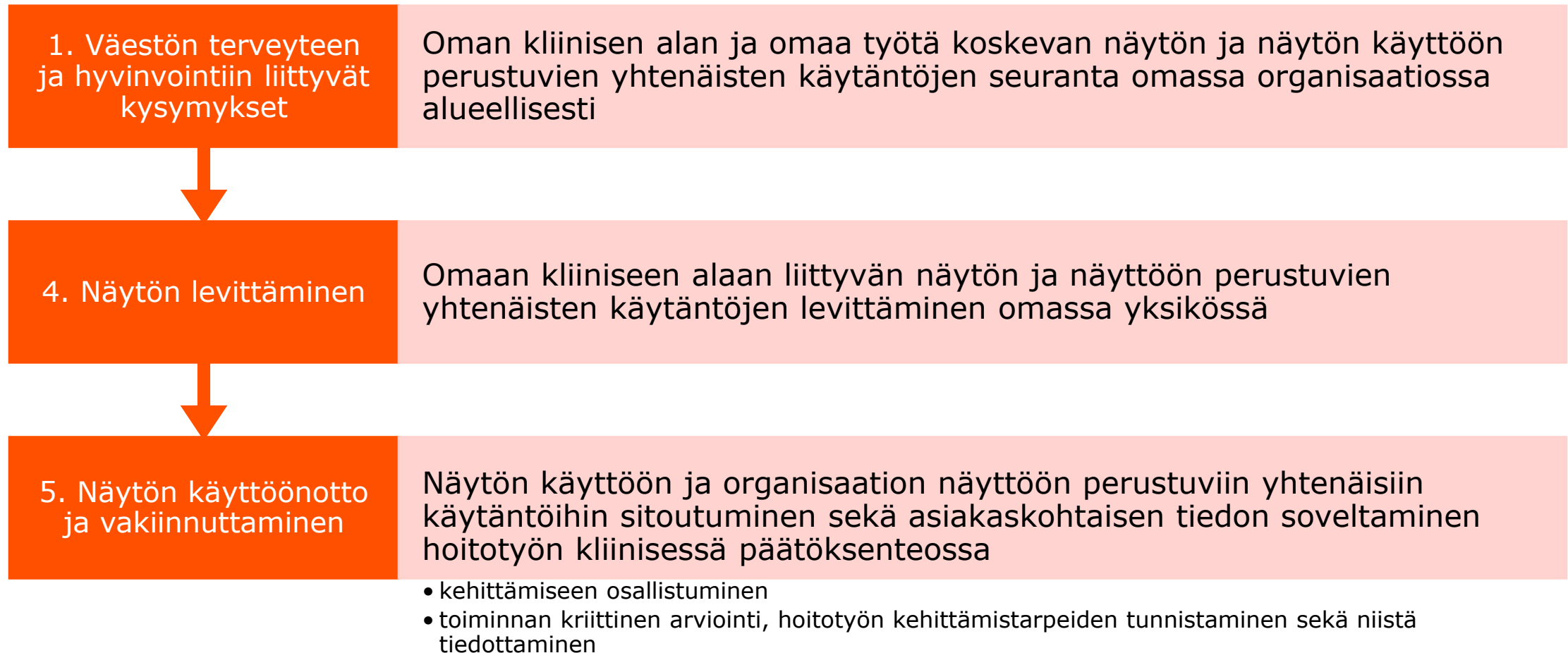
- Lääkehoito
- Hygienia
- Terveys- ja sairausosaaminen
- Ensiapuosaaminen

Työelämätaidot ja yhteistyö

- Arviointi ja kirjaaminen
- Kiusaamisen, häirinnän ja syrjinnän huomiointi sekä väkivallan uhan arviointi

Hotus, FinAME-asiantuntijuusmalli

Kliinisessä hoitotyössä toimivat lähihoitajat (EQF 4)

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto 2026

- kooste keskeisistä muutoksista

Opetushallitus
Ammatillinen koulutus
Dinah Arifulla

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto 2024

OPH-4417-2023, <https://urly.fi/3oSa>

- Iso rakenteellinen ja sisällöllinen muutos tullut voimaan 1.8.2024
- Tutkintonimikkeet lähihoitaja ja perustason ensihoitaja
 - Kaikille yhteiset kolme pakollista ammatillista tutkinnon osaa
 - Erillinen lääkehoidon tutkinnon osa lähihoitajille
- Tutkinnon osat toimivat myös itsenäisinä täydennyskoulutuksina
- Lasten ja nuorten osaamisalalla ns. vaka-pätevyys
- Lisäksi eriytynyttä osaamista ensihoitoon, sairaanhoitoon, ikääntyneiden hoitotyöhön ja kuntoutukseen, mielenterveys- ja päihdetyöhön, vammaistyyöhön sekä suunhoitoon

Tarkennustarpeet

- Lääkitysturvallisuus ja lääkehoidon osaaminen
- Kielitaito kotimaisista kielistä
- Elintarvikehygienian osalta asetuksen ja lain mukaiset merkinnät
- Valinnaisten tutkinnon osien ammattitaidon osoittamistapojen moninaisuus
- Muut muutokset
 - Selkeyttäminen
 - OPH:n muutokset tutkinnon perusteisiin
 - Linjaus tutkinnon osien laajuuksista 15-30-45 osp

Lääkitysturvallisuus ja lääkehoidon osaaminen

The background features abstract, flowing shapes in green and blue. A large green shape curves from the top right towards the center, while a blue shape curves from the bottom left towards the center, creating a sense of movement and depth.

Lääkehoidon tutkinnon osaan lisätty kuvaus

Kuvaus

- Tutkinnon osan tavoitteena on vahvistaa lähihoitajien lääkehoidon osaamista. Sen voivat suorittaa sosiaali- ja terveysalan perustutkintoa opiskelevat sekä jo valmistuneet lähihoitajat tai perushoitajat, joilla on suoritettuna sosiaali- ja terveysalan perustutkinto tai aiempi vastaava koulutus.
- Tämän tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksien osaamisen arviointia ei voi mukauttaa eikä ammattitaitovaatimuksista voi poiketa.

Lääkitysturvallisuus osaamisalalla

Osaamisalojen tutkinnon osissa (pl. Kasvatus- ja ohjausalan pt:n yhteinen tutkinnon osa, LAKAHY) huomioitu oheiset osaamiset. Sanoitus voi olla sama kuin aiemmin mutta osaaminen samansisältöinen.

- toteuttaa lääkehoitoa turvallisesti
- tekee virheettömästi annoslaskut sekä yksikönmuunnokset
- seuraa asiakkaan lääkehoidon vaikutuksia sekä mahdollisia sivu-, haitta- ja yhteisvaikutuksia

Lääkehoidon tarkennuksia ikääntyneiden oa

Lisätty oheiset ikääntyneiden lääkehoidon osaamiset oheiseen tutkinnon osaan:
Ikääntyneen osallisuuden edistäminen 30 osp

- käyttää tietoa ikääntymisen tuomista aineenvaihduntamuutoksista
- käyttää ikääntyneen lääkehoitoa koskevia tietokantoja
- käyttää tietoa lääkehoidon vaikutuksista suun terveyteen
- huomioi lääkehoidossa ikääntyneen yksilölliset tarpeet, toimintakyvyn ja mahdolliset muistisairaudet
- tunnistaa asiakkaan aktiivisesti käytössä olevien itsehoitovalmisteiden aiheuttamat vaikutukset ja yhteisvaikutukset
- käyttää tietoa mahdollisista itsehoitovalmisteiden aiheuttamista riskeistä lääkehoitoon
- toteuttaa lääkehoitoa huomioiden ikääntyneen lääkeherkkyyden ja elimistön muutokset
- tunnistaa monilääkityksen, lääkkeiden yhteisvaikutusten ja lääketurvallisuuden haasteita ikääntyneellä

Kielitaito kotimaisista kielistä

Tutkinnon osat, muutoksia

Lisätty ammattitaitovaatimus:

”käyttää työtehtävissä kahta kotimaista kieltä (suomi, ruotsi tai saame) sekä yhtä vierasta kieltä (23792)”

Löytyy jatkossa osaamisalojen molemmista tutkinnon osista (pl. Kasvatus- ja ohjausalan pt:n yhteinen tutkinnon osa, LAKAHY)

Oheisiin tutkinnon osiin:

- Kotihoidossa toimiminen, 30 osp
- Ensihoidossa toimiminen, 40 osp
- Toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen vammaistyössä, 30 osp

Elintarvikehygienian osalta asetusten ja lain mukaiset merkinnät

Liite 2. Luvat ja pätevyudet

Tutkinnossa edellytyksenä on, että opiskelija suorittaa säädösperusteiset sekä työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa ja osaamistavoitteissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

Hygieniosaaminen

Lähihoitajaopiskelijalla täytyy olla hygieniapassi, jos hän työskentelee osana työtehtäviään elintarvikehuoneistossa ja käsittelee pakkaamattomia helposti pilaantuvia elintarvikkeita. Hygieniapassi vaaditaan, kun työtä tulee täyteen kolme kuukautta. Kolmeen kuukauteen lasketaan taannehtivasti myös aiemmat vastaavat työt, joissa on pitänyt olla hygieniapassi. (Elintarvikelaki 297/2021 19§.)

Elintarvikehygieniosaaminen perustuu seuraaviin säädöksiin:

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus elintarvikehygieniasta (EY) N:o 853/2004 (liite II, luku XII, kohta 1)
- Elintarvikelaki (297/2021)
- Ruokaviraston määräys hygieniosaamisesta (9/2025)

**Valinnaisten tutkinnon
osien ammattitaidon
osoittamistapojen
moninaisuus**

Ammattitaidon osoittamistavat tutkintokohtaisista valinnaisista

Ei sidottu lähihoitajan työtehtäviin vaan voi olla monialaista esim. kasvatus- ja ohjausalan pt:n opiskelija

- Asiakkaan toimintakyvyn vahvistaminen, 15 osp
- Lapsen ja nuoren mielenterveystaitojen edistäminen, 15 osp
- Lastensuojelutyössä toimiminen, 15 osp
- Toiminnalliset menetelmät hyvinvoinnin edistämisessä, 15 osp

Muutettu jo aiemmin:

- Selkoviestintä asiakastyössä, 15 osp* ei muutosta nyt
- Terveys- ja hyvinvointitekнологia toimintakyvyn edistämisessä, 15 osp* ei muutosta nyt

Muut muutokset

Stilisointia ja selkeäkielisyyttä

- Tutkinnon suorittaneen osaaminen
- Työtehtäviä, joissa tutkinnon suorittanut voi toimia
- Osaamisalojen kuvauksiin tarkennuksia ja selkeytystä

Lapsen, nuoren ja perheen terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, 35 osp

- Lisätään oheinen ammattitaitovaatimus
 - ”käyttää tietoa lasten ja nuorten suunterveyden edistämisen keinoista”
- Muutettu ”hyödyntää tietoa kolmiportaisen tuen mallista” muotoon ”hyödyntää tietoa oppimisen tuen malleista”

Muuta lisäystä

- Liite 1. Päivitetty arvoperusta OPH:n geneeriseksi, joka päivitetty 2024
- OPH:n tutkinnon perusteiden mukaiset sanoitukset valinnaisiin tutkinnon osiin
 - Paikallisiin ammattitaitovaatimukseen perustuva tutkinnon osa
 - Tutkinnon osa tai osia toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta

Muutos tutkinnon osien laajuuksissa, ohjaavasääntö 15-30-45 osp

- Syynä tarkennukset lääkehoidon turvalliseen toteuttamiseen liittyen. Pieniä tarkennuksia ammattitaitovaatimuksiin.
 - Suun hoitotyössä toimiminen 50osp -> 45osp
 - Suun terveyden edistämisessä toimiminen 25 osp -> 30 osp
 - Ensihoidossa toimiminen 40 -> 45 osp
 - Akuuttihoitotyössä toimiminen 35 osp -> 30 osp
- Huom. Pl. kaikille yhteiset pakolliset tutkinnon osat (STM:n suositus hoiva-avustajasta) sekä Lasten ja nuorten kasvatuksen ja hoidon oa (Kasvatus- ja ohjausalan pt:n kanssa sama)

Mielenterveys- ja päihdetyön osaamisala

- Nimenmuutos: Mielenterveys-, päihde- ja riippuvuustyön osaamisala
- Osaamisalan tutkinnon osat: Mielenterveys- ja päihdetyö 60 osp → Mielenterveyden edistäminen ja ehkäisevä päihdetyö 30 osp & Mielenterveys- ja riippuvuustyössä toimiminen 30 osp
 - Sisällön tarkentaminen ja tasoittaminen
- Mielenterveyden edistäminen puolelle oheisten lisäys
 - ohjaa ja avustaa asiakasta elintarvikehygieniassa
 - ohjaa ja avustaa asiakasta elintarvikkeiden hankinnassa, ruoan valmistuksessa ja ruokailussa
- Ammattitaidon osoittamistavat
 - mielenterveys- ja päihdetyötä toteuttavassa → mielenterveys-, päihde- tai riippuvuustyötä ...

Osallisuuden edistäminen vammaistyössä, 30 osp

- Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä toimimalla lähihoitajan käytännön työtehtävissä **kasvatus-, opetus-**, sosiaali- ja terveysalan ympäristössä, jossa vammaiset **tai vammautuneet** ihmiset asuvat, opiskelevat, tekevät työtä tai ovat kuntoutumassa.
- Vammaisuuden lisäksi vammautuminen termin käyttö

Näytteenotto hoitotyössä valinnainen tutkinnon osa

- Kommentti/korjausehdotus kohtaan "Näytteenottotoiminnan arviointi"
 - "Opiskelija tulkitsee laboratoriotutkimusten tuloksia oman vastuualueen mukaisesti"
- "Opiskelija **arvioi** laboratoriotutkimusten tulosten oikeellisuutta oman vastuualueensa mukaisesti".

Lisätään: tunnistaa yleisimpiä kyber- ja tietoturva-uhkia ja osaa uhkatilanteessa toimia roolinsa mukaisesti

- Asiakkaan kohtaaminen ja ohjaaminen, 20 osp
- Hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistäminen, 25 osp
- Ikääntyneen osallisuuden edistäminen, 30 osp
- Kotihoidossa toimiminen, 30 osp
- Lapsen, nuoren ja perheen terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, 35 osp
- Mielenterveys- ja riippuvuustyössä toimiminen, 30 osp
- Mielenterveyden edistäminen ja ehkäisevä päihdetyö, 30 osp
- Ensihoidossa toimiminen, 45 osp
- Akuuttihoitotyössä toimiminen, 30 osp
- Sairaanhoitotyössä toimiminen, 30 osp
- Suun hoitotyössä toimiminen, 45 osp
- Suun terveyden edistämiseksi toimiminen, 30 osp
- Osallisuuden edistäminen vammaistyössä, 30 osp
- Toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen vammaistyössä, 30 osp
- Asiakkaan toimintakyvyn vahvistaminen, 15 osp
- Jalkojenhoitotyössä toimiminen, 15 osp
- Lastensuojelutyössä toimiminen, 15 osp
- Perioperatiivisessa hoitotyössä toimiminen, 15 osp
- Selkoviestintä asiakastyössä, 15 osp
- Suun erikoishoidossa toimiminen, 15 osp
- Terveys- ja hyvinvointiteknologia toimintakyvyn edistämiseksi, 15 osp

Tutkinnon peruste 2026

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto

Määräys OPH-7059-2025 (16.12.2025)

- Voimaan 1.8.2026
- Aiemman tutkinnon perusteen siirtymäaika 31.7.2030 asti (OPH-4417-2023)
- Toimeenpanotuet 1/2026

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ammattillinenperustutkinto/9616799/tiedot>

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon perusteet

Opetushallitus on päättänyt sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon perusteista liitteen mukaisesti.

Ammatillisten tutkintojen ja koulutuksen järjestäjän tulee noudattaa määräystä 1.8.2026 alkaen. Ennen 1.8.2026 tutkinnon suorittamisen aloittaneella opiskelijalla on oikeus suorittaa tutkinto sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon perusteiden (20.12.2023, OPH-4417-2023) mukaisesti 31.7.2030 saakka.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 62 § mukaisesti koulutuksen järjestäjä päättää tutkintokoulutuksen sisällöstä ja toteuttamisesta tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Lisätietoja määräyksestä ja siitä, mistä se on saatavissa, saa Opetushallituksen ammatillisen koulutuksen yksiköstä tai ruotsinkielisen toiminnan yksiköstä.

Pääjohtaja

Minna Kelhä

Opetusneuvos

Dinah Arifulla

Tutkinnon muodostuminen

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon laajuus on 180 osaamispistettä (osp). Tutkinto muodostuu ammatillisista tutkinnon osista (145 osp) ja yhteisistä tutkinnon osista (35 osp). Ammatilliset tutkinnon osat muodostuvat kaikille pakollisista tutkinnon osista (55 osp), osaamisalakohtaisista pakollisista tutkinnon osista (60–75 osp) sekä valinnaisista tutkinnon osista (15–30 osp).

Ammatillisten perustutkintojen yhteiset tutkinnon osat (35 osp) ovat Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen ja Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen.

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnossa on seitsemän osaamisalaa ja kaksi tutkintonimikettä:

- Ikääntyneiden hoidon ja kuntoutumisen osaamisala, lähihoitaja
- Lasten ja nuorten kasvatuksen ja hoidon osaamisala, lähihoitaja
- Mielenterveys-, päihde- ja riippuvuustyön osaamisala, lähihoitaja
- Perustason ensihoidon osaamisala, perustason ensihoitaja
- Sairaanhoidon osaamisala, lähihoitaja
- Suunhoidon osaamisala, lähihoitaja
- Vammaistyön osaamisala, lähihoitaja.

Tutkintonimike

- Tutkinnon perusteen ”Tutkinnon muodostuminen” ja siellä olevat osaamisalakohtaiset tutkinnon osat määrittävät tutkintonimikkeiden muodostumisen
 - Lähihoitaja
 - Perustason ensihoitaja
- Ammattinimike kaikilla tutkinnon suorittaneilla on ***lähihoitaja***
 - LVV:n ammattioikeuden hakeminen <https://lvv.fi/sosiaali-ja-terveydenhuolto/hae-ammattioikeutta>
- Erikseen voi olla määriteltynä tiettyjä kelpoisuuksia tai pätevyyyksiä, jolloin tietyt tutkinnon osat suoritettuina joko osana tutkintoa tai ”osa tutkinto”-suorituksina

Kelpoisuus varhaiskasvatukseen

- Varhaiskasvatuksesta annetun lain ja sen nojalla annetun asetuksen mukaan varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuuden tuottavan sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon tulee sisältää – tai sitä on täydennettävä – lasten ja nuorten kasvatuksen ja hoidon osaamisalan pakollisilla tutkinnon osilla.
- Jos opiskelija on suorittanut vammaistyön osaamisalan, kelpoisuus varhaiskasvatukseen voidaan saavuttaa täydentämällä tutkintoa ”Lapsen kasvun, hyvinvoinnin ja oppimisen edistämisen”-tutkinnon osalla.

Mukauttaminen ja poikkeaminen

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnossa voi osaamisen arviointia mukauttaa yhteisissä tutkinnon osissa. Lisäksi voi osaamisen arviointia mukauttaa ammatillisten tutkinnon osien osalta, mikäli potilas- ja asiakasturvallisuus ei vaarannu. Lääkehoitoon, lääkematematiikkaan sekä potilas- ja asiakasturvallisuuteen liittyvää osaamisen arviointia ei voi mukauttaa.

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnossa ei voida poiketa lääkehoitoon, lääkematematiikkaan eikä potilas- ja asiakasturvallisuuteen liittyvistä ammattitaitovaatimuksista.

Huomioitavaa on, että tutkinnon osassa Lääkehoito lähihoitajan vastuualueella osaamisen arviointia ei voi mukauttaa eikä ammattitaitovaatimuksista voi poiketa.

Liite 1. Arvoperusta

Ammatillisen koulutuksen tavoitteena on kehittää ja uudistaa yksilöiden ammatillista osaamista, työelämää ja yhteiskuntaa. Ammatillinen koulutus antaa valmiuksia toimia ammatillisesti sekä tehdä ratkaisuja eettisen ja kriittisen pohdinnan ja tietoon perustuvan harkinnan pohjalta.

Ammatillisen koulutuksen lähtökohtina ovat ihmisoikeuksien kunnioittaminen ja monimuotoisuuden arvostaminen. Ammatillinen koulutus edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta, hyvinvointia ja demokratiaa. Osallisuus, aktiivinen toimijuus, avoimuus ja yhteisöllisyys korostuvat ammatillisen koulutuksen toiminnassa.

Ammatillinen koulutus vastaa yksilöiden, työelämän ja yhteiskunnan osaamistarpeiden muutoksiin joustavasti ja vaikuttavasti. Urasuunnittelutaidot ja valmiudet jatkuvaan oppimiseen korostuvat toimintaympäristöjen muuttuessa. Koulutus perustuu työelämän osaamistarpeisiin ja tarjoaa opiskelijan tavoitteisiin, elämäntilanteeseen ja tarpeisiin sopivia osaamisen kehittämisen tapoja. Turvallinen työskentely, yrittäjämäinen työote ja talouden hallinta ovat osa ammattitaitoa.

Ammatillisessa koulutuksessa ymmärretään kestävä elämäntavan välttämättömyys ja rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Ammatillinen koulutus lisää ymmärrystä luonnonvarojen kestävästä käytöstä, ilmastonmuutoksen hillinnästä ja siihen sopeutumisesta sekä luonnon monimuotoisuuden säilyttämisestä. Ammatillinen koulutus tukee kansainvälistymistä ja globaalia vastuuta.

Arvoperusta toteutuu ammatillisen koulutuksen toimintakulttuurissa sekä osaamisen hankkimisessa ja osoittamisessa eri oppimisympäristöissä.

Liite 2. Luvat ja pätevyudet

Tutkinnossa edellytyksenä on, että opiskelija suorittaa säädösperusteiset sekä työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa ja osaamistavoitteissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

Hygieniosaaminen

Lähihoitajaopiskelijalla täytyy olla hygieniapassi, jos hän työskentelee osana työtehtäviään elintarvikehuoneistossa ja käsittelee pakkaamattomia helposti pilaantuvia elintarvikkeita. Hygieniapassi vaaditaan, kun työtä tulee täyteen kolme kuukautta. Kolmeen kuukauteen lasketaan taannehtivasti myös aiemmat vastaavat työt, joissa on pitänyt olla hygieniapassi. (Elintarvikelaki 297/2021 19§.)

Elintarvikehygieniosaaminen perustuu seuraaviin säädöksiin:

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus elintarvikehygieniasta (EY) N:o 853/2004 (liite II, luku XII, kohta 1)
- Elintarvikelaki (297/2021)
- Ruokaviraston määräys hygieniosaamisesta (9/2025)

Liite 3. Tutkintokohtaiset terveydentilavaatimukset

Sosiaali- ja terveystieteiden perustutkinnon tutkintokohtaisista terveydentilavaatimuksista määrätään Opetushallituksen määräyksessä Tutkintokohtaiset terveydentilavaatimukset ammatillisessa koulutuksessa.

Määräyksen diaarinumero

OPH-4869-2024

Opiskelijaksi ottamisen esteenä voi olla

- fyysistä terveyttä ja toimintakykyä rajoittava sairaus tai vamma
- kommunikoinnin ja viittomisen estävä sairaus tai vamma
- käsi-ihottuma, joka rajoittaa käytännön työtehtävissä toimimista
- lääkkeiden riippuvuus tai ongelma- tai väärinkäyttö
- mielenterveyden häiriö tai psyykinen sairaus, joka ei ole hoitotasapainossa
- päihteiden riippuvuus tai ongelma- tai väärinkäyttö
- vuorovaikutusta vaikeuttava toimintakyvyn häiriö
- värinäön häiriö, joka rajoittaa käytännön työtehtävissä toimimista

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto

Ammatilliset tutkinnon osat 145 osp

Yhteiset tutkinnon osat 35 osp

Kaikille yhteiset
pakolliset tutkinnon
osat

Osaamisalaopinnot

Valinnaiset
tutkinnon osat

Yhteiset tutkinnon osat 35 osp

- Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen
- Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen
- Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen

”Perusopinnot”

- Asiakkaan kohtaaminen ja ohjaaminen (AKO) 20 osp
- Hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistäminen (HYTO) 25 osp
- Lääkehoito lähihoitajan vastuualueella (LÄÄKE) 10 osp

Lääkehoito lähihoitajan vastualueella

Fimean [Turvallinen lääkehoito-opas](#), ja Fimean [koulutusmateriaalit](#)

Lähihoitaja	Lääkehoito siinä laajuudessa, kuin se on sisältynyt tutkintoon, esimerkiksi: Lääkkeiden tilaaminen Lääkkeiden käyttökuntoon saattaminen ja jakaminen potilaskohtaisiksi annoksiksi Lääkkeiden antaminen luonnollista tietä eli tabletteina, kapseleina, liuoksina, silmä- ja korvatippoina, voiteina, laastareina ja peräpuikkoina	Lääkehoidon teoriaperusteet Lääkelaskenta Lääkkeiden käyttökuntoon saattaminen ja jakaminen	Pkv-lääkkeet Luonnollista tietä annettavat huumausainelääkkeet Injektiot sc. ja im² Lääkkeettömän, perusliuosta sisältävän jatko-infuusion vaihtaminen Ensihoidossa laskimoon annettava lääke- ja nestehoito kiireellisissä poikkeustilanteissa. Luvan myöntäjä: Toimintayksikön lääkehoidosta vastaava lääkäri tai hänen valtuuttamansa lääkehoidosta vastaava lääkäri.
-------------	--	--	--

Osaamisala opinnot 60 osp

- **Ikääntyneiden hoidon ja kuntoutumisen osaamisala (IHKU) 60 osp** (+ valinnainen 30 osp)
 - Ikääntyneen osallisuuden edistäminen (IKÄ) 30 osp
 - Kotihoidossa toimiminen (KOTI) 30 osp
- **Sairaanhoidon osaamisala (SAHU) 60 osp** (+ valinnainen 30 osp)
 - Sairaanhoitotyössä toimiminen (SAIHO) 30 osp
 - Kotihoidossa toimiminen (KOTI) 30 osp

- **Mielenterveys-, päihde- ja riippuvuustyön osaamisala (MIPÄRI) 60 osp** (+ valinnainen 30 osp)
 - Mielenterveyden edistäminen ja ehkäisevä päihdetyö 30 osp
 - Mielenterveys- ja riippuvuustyössä toimiminen 30 osp
- **Vammaistyön osaamisala (VAMMI) 60 osp** (+ valinnainen 30 osp)
 - Osallisuuden edistäminen vammaistyössä (VAOS) 30 osp
 - Toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen vammaistyössä (VATO) 30 osp

- **Lasten ja nuorten kasvatuksen ja hoidon osaamisala (LANU) 75 osp** (+ valinnainen 15 osp)
 - Lapsen, nuoren ja perheen terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen (LANUPE) 35 osp
 - Lapsen kasvun, hyvinvoinnin ja oppimisen edistäminen (LAKAHY) 40 osp (*yht. Kasvatus- ja ohjausalan pt*)
- **Suunhoidon osaamisala (SUU) 75 osp** (+ valinnainen 15 osp)
 - Suun hoitotyössä toimiminen (SUHO) 45 osp
 - Suun terveyden edistämisessä toimiminen (SUTE) 30 osp

Osaamisala opinnot, jatkuu

- **Perustason ensihoidon osaamisala (PEHHI) 75 osp** (+ valinnainen 15 osp)
 - Ensihoidossa toimiminen (PENTO) 45 osp
 - Akuuttihoitotyössä toimiminen (PEAKU) 30 osp

Huomioitava hakeutumisessa "[Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus opiskelijaksi ottamisen perusteista ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa 699/2017](#)".

Valinnaiset tutkinnon osat 15 – 30 osp

- Tutkintokohtaiset tutkinnon osat
- Kaikille tutkinnoille yhteiset (samikset) esim. Ilmastovastuullinen toiminta 15 osp
- Muuta:

Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa ...	5 - 15
Toisen osaamisalan pakollinen tutkinnon osa ...	15 - 30
Tutkinnon osa tai osia toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta ...	5 - 15
Korkeakouluopinnot ...	5 - 15
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja	1 - 25

Tutkintokohtaiset valinnaiset tutkinnon osat á 15 osp

Asiakkaan toimintakyvyn vahvistaminen	Näytteenotto hoitotyössä
Haavanhoito	Palliativisessa hoidossa toimiminen
Ikääntyneiden akuuttitilanteissa toimiminen	Perioperatiivisessa hoitotyössä toimiminen
Immobilisaatiohoitotyössä toimiminen*	Selkaviestintä asiakastyössä
Jalkojenhoitotyössä toimiminen	Suun erikoishoidossa toimiminen **
Lapsen ja nuoren mielenterveystaitojen edistäminen	Suun terveyden edistäminen eri asiakasryhmille
Lastensuojelutyössä toimiminen	Terveys- ja hyvinvointitekniologia toimintakyvyn edistämiseksi
Mielenterveys-, päihde- ja riippuvuustyö eri asiakasryhmille	Toiminnalliset menetelmät hyvinvoinnin edistämiseksi
Monipotilas- ja suuronnettomuustilanteissa toimiminen*	Vastasyntyneen ja imeväisikäisen hoitotyö

*Sairaanhoidon ja Perustason ensihoidon osaamisalat

** Suunhoidon osaamisala

Toisen osaamisalan pakollinen tutkinnon osa

Tutkintoon voi sisällyttää tämän tutkinnon toisen osaamisalan pakollisen tutkinnon osan. Riippumatta sisällytettävän tutkinnon osan laajuudesta, tutkinnon osan laajuus on tässä kohdassa enintään 30 osp.

- Tutkinnon muodostuminen määrittää mitä tutkinnon osia voi sisällyttää tutkintoon
- Nämä osaamisaloittain määritelty
- Työtehtävän kannalta voi olla tarpeen tutkintoon sisällyttää osaamista toisesta osaamisalasta → tämä mahdollinen valinnaiseksi tutkinnon osaksi
- Aiemmissa suorituksissa "OSTU"-ohjeistuksen huomiointi

Esimerkki

^ Sairaanhoidon osaamisala (3189)	145
^ Lähihoitaja (10008)	
^ Pakolliset tutkinnon osat	115
• Asiakkaan kohtaaminen ja ohjaaminen	20
• Hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistäminen	25
• Lääkehoito lähihoitajan vastuualueella	10
• Sairaanhoidotyössä toimiminen	30
• Kotihoidossa toimiminen	30
▼ Valinnaiset tutkinnon osat	30

Toisen osaamisalan pakollinen tutkinnon osa	15 - 30
---	---------

^ Ikääntyneiden hoidon ja kuntoutumisen osaamisala (3188)	145
^ Lähihoitaja (10008)	
^ Pakolliset tutkinnon osat	115
• Asiakkaan kohtaaminen ja ohjaaminen	20
• Hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistäminen	25
• Lääkehoito lähihoitajan vastuualueella	10
• Ikääntyneen osallisuuden edistäminen	30

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto

- Ei esteitä tutkinnon osien suoritusjärjestykselle
- HOKSissa määritetään tutkinnon suorittaminen
- Määritelty osaaminen arvioidaan tutkinnon osittain, osaamisen hankkiminen suunnitellaan HOKSissa

Asiakkaan kohtaaminen ja ohjaaminen (AKO) 20 osp
Hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistäminen (HYTO) 25 osp

Osaamisalaopinnot 7 kpl

Lääkehoidon toteuttaminen lähihoitajan vastuualueella (LÄÄKE) 10 osp

Valinnaiset tutkinnon osat

Yhteiset tutkinnon osat

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Kiitos

Opetushallitus
Ammatillinen koulutus
ammattillinenkoulutus@oph.fi

